

Tárgytematika

Közigazgatási térfelosztás

NGB_RT036_1

Tárgyfelelős neve: dr. Somlyódy dr.Pfeil Edit

Félév: 2013/14/2

Beszámolási forma: Vizsga

Tárgy heti óraszám: 2/0/0

Tárgy féléves óraszám: 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA

A tantárgy célja, hogy a hallgatókkal megismertesse a közigazgatás, közszolgáltatás, a politikai választások területfelosztásának és területi hierarchia-képzésének elméletét, gyakorlatát, típusait, s azok társadalmi–gazdasági hátterét és hatásait, jellemző példáit.

Elsajátítandó kompetenciák:

A hallgatónak tudnia kell tájékozódni a közigazgatás, közszolgáltatások, a választások szervezésének eltérő területi rendszerei között, ismernie kell az egyes típusok előnyeit, hátrányait. Ismernünk kell továbbá Magyarország közigazgatási és választási területi felosztásának történetét.

TANTÁRGY TARTALMA

A közigazgatásban, közszférában tevékenykedőnek tisztában kell lennie az adott rendszerek, illetve a reformok által megcélzott területi rendszerek előnyeivel, hátrányaival, a saját rendszerünkön túl, másutt, más körülmények között létező rendszerek adaptációjának hatásaival a saját munkájára.

Főbb blokkok:

A közigazgatás területi rendjének, az állam alatti szintek kialakításának, a kompetenciák elosztásának elméletei, története, típusai. Jellemző példák Európából. Az államon belüli, különböző szintű közigazgatási határok kialakításának rendje, típusai, társadalmi–gazdasági hatásai. A területszervezés (települési, térségi, megyei, regionális) jogszabályi háttere, gyakorlata Magyarországon.

A településhálózat fejlesztésének kérdései, lehetséges irányai. A közigazgatási és közszolgáltatás funkciók elosztása a település-hierarchiában. Mindezek rendje, típusai, társadalmi–gazdasági alapjai és hatásai. A települési címek, rangok (község, nagyközség, város, megyei jogú város; és rendszerekben község–commun, municipium stb.), tartalma. változtatásának jogszabályi háttere Magyarországon.

A politikai térszervezés. A politikai hatalom területi megosztásának kérdései a különböző államokban. A választási térszervezés, a választási körzetek lehatárolásának és hierarchiájának módozatai, mindezek lehetséges hatása a választási eredményekre a különböző politikai rendszerekben. A választási körzetek földrajzi – természeti, társadalmi földrajzi–sajátosságai és a választási eredmények közötti összefüggések, a szavazási eredmények és a településrendszer összefüggései stb.

Időszak	A feldolgozandó tananyag témája
1. hét:	A térfelosztás, a lehatárolás általános problémái, elmélete
2. hét:	A közigazgatási térszervezés alapvető típusai, szintjei.
3. hét:	Az önkormányzatiság területi szintjei, a kompetenciák megosztása a szintek között
4. hét:	A magyar közigazgatási térfelosztás története, problémái a második világháborúig
5. hét:	A magyar közigazgatás térfelosztása, területszervezése a második világháború után

6. hét:	A jelenlegi és jövőbeni kihívások a magyar térfelosztásban, a politikai régiók és a megyék kérdése
7. hét:	A járási, kistérségi szint szervezésének lehetősége, története
8. hét:	A területszervezési eljárások: községgé, nagyközséggé, várossá, megyei jogú várossá nyilvánítás, egyesítés, szétválás, megyeváltás
9. hét:	Az aprófalvas, hegyvidéki, periférikus helyzetű területek
10. hét:	Az óriásfalvas–tanyás, mezővárosi területek feladatellátása
11. hét:	Agglomerációk, szuburbán térségek
12. hét:	A városhálózat-fejlesztés lehetséges irányai, alternatívái, típusai, a városi funkciók megosztása
13. hét:	A választási területlehatárolás kérdései
14. hét:	A választási eredmények földrajza Magyarországon

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Az értékelés módja: szóbeli kollokvium a vizsgaidőszakban.

Az órákon való részvétel kötelező, megengedett maximális hiányzás: 3. Ennél több hiányzás esetén a félév nem teljesítettnek tekintendő.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Kötelező irodalom

Hajdú Zoltán (2001) Magyarország közigazgatási földrajza. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, Pécs

Ajánlott irodalom (kijelölt fejezetek)

Bibó István Válogatott tanulmányok. <http://mek.niif.hu/02000/02043/html/index.html>

Hubai: Magyarország XX. századi választási atlasza 1920-2000. I.-III. kötet, Bp. Napvilág, 2001.

Csefkó F. (1994) Tér és közigazgatás. MTA RKK – magyar Közigazgatási Intézet, Pécs.

Szigeti Ernő (2002) Község, város, jogállás. Magyar Közigazgatási Intézet, Budapest

Taylor, P.J. (1993) Political geography – world-economy, nation-state and locality. New York, Longman.

Továbbá Hajdú, Rechnitzer, Lados, Pálné, Agg, Beluszky, Faragó, Magyary, Bibó tanulmányai